International Journal of Endocrinology

DOI: https://doi.org/10.22141/2224-0721.17.4.2021.237338

Шановні читачі!

Експерти Всесвітньої організації охорони здоров'я вважають цукровий діабет (ЦД) однією з найбільш небезпечних неінфекційних епідемій XXI століття, а фахівці Міжнародної діабетичної федерації — загальносвітовою соціальною катастрофою. Темпи зростання захворюваності на ЦД перевищують навіть найпесимістичніші прогнози, адже рівень захворюваності збільшився вдвічі за останні 10 років. При цьому при ЦД найчастіше розвиваються безбольові форми ішемічної хвороби серця. Безсимптомний виражений стеноз коронарних артерій виявляють лише в 7 % випадків у загальній популяції і в 16,8 % випадків — при порушеннях вуглеводного обміну. Питання лікування ЦД та контроль ризиків його ускладнень залишаються в центрі уваги лікарів різних спеціальностей, що змушує шукати нові підходи до поліпшення результатів фармакотерапії. Тому на сторінках журналу звертається особлива увага на профілактику серцево-судинних захворювань в осіб із ЦД.

З новин ендокринології відзначимо більш прості, але не менш дієві методи профілактики, опубліковані австралійськими дослідниками в новому номері журналу «Clinical Endocrinology and Metabolism». Вони з'ясували, яким чином «головний символ» здорового харчування — фрукти і фруктовий сік впливають на рівень інсуліну і гіперглікемії, а отже, і на ризик розвитку ЦД 2-го типу. За результатами дослідження, кількість щодня спожитих фруктів негативно корелює з вираженістю постпрандіальної гіперглікемії, рівнем інсуліну в сироватці крові і величиною показника HOMA2-%β, що відображає функціональну активність β-клітин підшлункової залози, а також була позитивно пов'язана з чутливістю інсулінозалежних клітин до дії інсуліну. Вживання фруктового соку не знижує ризик гіперглікемії і ЦД 2-го типу, що пояснюється високим глікемічним навантаженням і низьким рівнем харчових волокон, які відіграють важливу роль у регуляції почуття насичення.

Із розвитком сучасної діабетології удосконалюються не тільки підходи до терапії та профілактики ЦД, але й методи оцінки якості контролю глікемії і прогнозування ризику розвитку ускладнень. Золотим стандартом в оцінці якості контролю ЦД сьогодні є визначення рівня глікованого гемоглобіну (HbA1c). Однак даний показник не дає повного уявлення про картину глікемії: демонструє середній рівень глікемії за попередні 12 тижнів і не відображає відхилень глікемії від цільових значень. Інформація про оцінку варіабельності глікемії за допомогою даних, отриманих методом безперервного моніторування глюкози, а також про індекс TIR (time-in-range — час у цільовому діапазоні) вказує на час перебування в діапазоні цільових значень глікемії.

Фокус більшості досліджень діабетології спрямований на вивчення ЦД 2-го типу, що найчастіше «затьмарює» дослідження ЦД 1-го типу. Використання плюрипотентних стовбурових клітин для отримання функціонально активних β-клітин залишається одним із найбільш перспективних напрямків у терапії ЦД 1-го типу. Автори дослідження, опублікованого в журналі «Nature Communications», вдосконалили метод отримання культур NKX6.1+/INS+β-клітини підшлункової залози з індукованих плюрипотентних стовбурових клітин, ізольованих із шкіри або інших тканин й органів. Фізіологічна активність вироблених клітин була підтверджена *in vitro* і *in vivo*. В експерименті *in vivo* повної нормалізації метаболізму глюкози вдалося домогтися вже через 2 тижні після трансплантації острівцевих клітин мишам із ЦД 1-го типу.

Вітання читачам журналу з Греції, яка першою з країн Євросоюзу відкрила двері в період пандемії COVID-19 для туристів з України. Чому туристи їдуть у Грецію? У грецького сонця немає кризи та й в даній країні величезна кількість визначних місць та розвалин світового рівня. Власне, ні для кого не секрет, що вся західна цивілізація зародилася в Афінах. У світі величезне число островів, але в одній лише Греції їх понад тисяча, багато з них безлюдні, але кожний з них цікавий своєю тисячолітньою історією, своїм мікрокосмосом, окунутися в який бажає все більше людей зі всього світу.

Подорожувати енергетичними і багатими мікроелементами місцями корисно і вигідно. З будь-яким місцем на Землі обов'язково потрібно подружитися. І особливо з такими дивними й унікальними місцями, як Греція та її острови. Але тільки неодмінно слід налаштуватися на все позитивно, приймаючи установки й умови гри саме даної місцевості й особливості менталітету.

Дельфи, на думку стародавніх греків, лежать точно посередині світу. Дельфійський *omphalos,* або «пуповинний камінь», позначав місце, де зустрілися два Зевсові орли, послані зі сходу і заходу. Тут ще в XV столітті до н.е. існувало святилище богині землі Геї. Там-таки, у глибокій долині, оточеній темними соснами і рожевими скелями гори Парнас, Аполлон убив змія-бога Пітона і в печері, наповненій міазмами, що піднімалися з прірви, заснував найславетніший з усіх оракулів. Це головне місце еллінської цивілізації, місце знаменитих двозначних пророкувань. Сюди з усього еллінського і варварського світу йшли дізнатися про істину щодо минулого, сьогодення і майбутнього.

До речі, мало не вся Стародавня Греція була облаштована відповідно до геометричних принципів. Багато ліній проходять через Дельфи, що з'єднують їх з Олімпією, Олімпію з афінським Акрополем, і всі повертаються в Дельфи, утворюючи рівносторонній трикутник. Руїни древніх Дельф розташовані в десяти кілометрах від узбережжя Коринфської затоки на південно-західному схилі тієї самої «творчої» гори Парнас на висоті 700 метрів над рівнем моря. Звідси відкриваються вражаючі панорами ялинових лісів з альпійськими луками, рівнинні оливкові гаї, мальовничі ландшафти ущелин і гір, вкритих сніжними шапками.

Відомий Парнас своїм Кастальським джерелом, де, згідно з легендою, купалися музи. Його води мали цілющу силу, а після ковтка води й обмивання в Кастальському джерелі людина знаходила поетичний дар і натхнення.

Після зміни епох, військових і природних катаклізмів найбільші храми еллінського періоду були зруйновані і віддані забуттю. Лише наприкінці XIX століття археологи Французької академії знову відкрили світові залишки колись процвітаючої цивілізації. Тепер вони, за рішенням ЮНЕСКО, належать до Всесвітньої культурної спадщини. Сьогодні руїни древніх Дельф становлять собою археологічний парк, створений після розкопок. Його найбільший пам'ятник, храм Аполлона, займав центральну частину комплексу. Від святилища Аполлона збереглося лише декілька колон.

Бажаю читачам при будь-яких обставинах життя ніколи не сумніватися в собі, внутрішньої гармонії і радості, здійснення мрій і реалізації неймовірних проєктів.

Головний редактор професор,
член Національної спілки журналістів України
Володимир Іванович Паньків